

Kommunikationsväsendet

Kritik mot Radiotjänst i Kiruna AB för handläggningen av ett överklagande i ett ärende om radio- och tv-avgift

(Dnr 1476-2011)

Anmälan

M.S. framförde i en anmälan klagomål mot Radiotjänst i Kiruna AB (Radiotjänst) med anledning av handläggningen av ett ärende om radio- och tv-avgift rörande hans sambo J.L. Han uppgav bl.a. att Radiotjänst inte hade vidarebefordrat J.L:s överklagande av myndighetens omprövningsbeslut till förvaltningsrätten trots att beslutet om avgiftsskyldighet vid omprövningen inte hade ändrats så som J.L. begärt i sitt överklagande. – M.S. gjorde också gällande att Radiotjänst till följd av dess handläggning av ärendet var skyldig att utge skadestånd.

Utredning

Handlingar i det aktuella ärendet begärdes in och granskades. Av handlingarna framgick sammanfattningsvis följande.

Radiotjänst meddelade den 31 januari 2011 ett beslut om omprövning av J.L:s radio- och tv-avgift, varefter hon den 21 februari kom in med ett överklagande av beslutet. I överklagandet, som var ställt till Förvaltningsrätten i Luleå, framställde J.L. yrkande om att Radiotjänsts beslut om avgiftsskyldighet skulle upphävas och att myndigheten skulle åläggas att återbetala erlagd avgift jämte viss ränta. Vidare yrkade J.L. att domstolen skulle "ålägga Radiotjänst att ändra sina rutiner" på vissa angivna sätt. Vid omprövning den 24 februari beslutade Radiotjänst att ändra det tidigare fattade beslutet om avgiftsskyldighet och angav att återbetalning av erlagd avgift skulle ske. I beslutet angavs också att Radiotjänst inte skulle komma att ersätta J.L. i fråga om yrkad ränta.

J.L. påpekade i en skrivelse till Radiotjänst den 28 februari att myndighetens senaste omprövning inte innebar att tidigare beslut hade ändrats så som hon hade begärt i sitt överklagande och att detta därför borde överlämnas av Radiotjänst till förvaltningsrätten. Radiotjänst angav i en svarsskrivelse att myndigheten inte betalar ut någon ränta vid återbetalningar och hänvisade till en dom från Regeringsrätten. Sedan J.L. därefter frågat om överklagandet hade översänts till förvaltningsrätten, svarade Radiotjänst henne den 9 mars att överklagandet inte skulle komma att skickas vidare till domstol på grund av att myndigheten den 24 februari hade ändrat tidigare beslut. J.L. skickade samma dag sitt överklagande direkt till förvaltningsrätten, som översände överklagandet till Radiotjänst för handläggning. I en skrivelse till J.L. den 16 mars angav Radiotjänst bl.a. att vad J.L. i överklagandet yrkat om åläggande

för myndigheten att ändra sina rutiner inte är frågor som förvaltningsrätten kan pröva.

Såvitt framgick av handlingarna hade Radiotjänst inte heller därefter överlämnat J.L:s överklagande till förvaltningsrätten.

Ärendet remitterades till Radiotjänst för upplysningar och yttrande om handläggningen av J.L:s överklagande. Radiotjänst inkom, genom verkställande direktören Anna Pettersson, med ett remissvar och anförde bl.a. följande.

Handläggningen i ärendet

Radiotjänst i Kiruna AB har enligt avtal med staten ett uppdrag att hantera uppbörden av radio- och tv-avgifter samt att bedriva avgiftskontroll. Avgiftskontrollen sker genom att Radiotjänst kontaktar hushåll som inte betalar avgiften. Kontakterna kan ske genom telefonsamtal, brevutskick eller personliga besök.

I det aktuella ärendet har en av Radiotjänsts kontrollanter besökt J.L. i hennes bostad 2010-11-30. Enligt noteringarna på anmälan har J.L. medgett innehav av tv-mottagare. Radiotjänst har registrerat, med anmälan som grund, en avgift i J.L:s namn.

J.L. bestrider avgiften i ett e-brev 2011-01-29. I omprövningsbeslut daterat 2011-01-31 vidhåller Radiotjänst avgiftsskyldigheten med hänvisning till anmälan från kontrollanten. Omprövningsbeslutet överklagas av J.L. 2011-02-21. Radiotjänst ändrar i beslut 2011-02-24 tidigare fattat beslut om avgiftsskyldighet och återbetalar inbetald avgift.

J.L. undrar i e-brev daterat 2011-02-22 när överklagandet kan förväntas nå förvaltningsrätten i Luleå. I e-brev daterat 2011-02-28 informerar Radiotjänst om att tidigare beslut om avgiftsskyldighet ändrats och bifogar även beslutet i elektronisk form.

I e-brev 2011-02-28 frågar J.L. om överklagandet är överlämnat till förvaltningsrätten. Radiotjänst skickar svar i e-brev 2011-03-04 med information om att ränta inte utbetalas vid återbetalning.

I e-brev 2011-03-06 undrar J.L. om överklagandet är överlämnat till förvaltningsrätten. Radiotjänst har i e-brev 2011-03-09 meddelat att ärendet inte kommer att överlämnas till förvaltningsrätten eftersom Radiotjänst ändrat tidigare omprövningsbeslut om avgiftsskyldighet.

Radiotjänst får en underrättelse från förvaltningsrätten i Luleå, med en skrivelse från J.L., ankomstdatum 2011-03-11. Radiotjänst besvarar skrivelsen i ett e-brev 2011-03-16.

Radiotjänsts bedömning

Omprövning och överklagande

Enligt 15 § lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst, ska Radiotjänst ompröva beslut om avgiftsskyldighet och påförande av avgifter enligt lagen. Radiotjänst har i det aktuella ärendet sänt ett omprövningsbeslut daterat 2011-01-31. Enligt 21 § ovan nämnda lag får Radiotjänsts beslut enligt 15 § överklagas. Av paragrafen framgår att övriga av Radiotjänst fattade beslut inte får överklagas.

J.L. har yrkat att förvaltningsrätten bl.a. ska ålägga Radiotjänst att ändra vissa rutiner. Dessa frågor kan inte förvaltningsrätten i Luleå pröva, vilket framgår av 21 §.

I beslut daterat 2011-02-24 har Radiotjänst ändrat tidigare fattat beslut om påförande av avgift, och inbetald avgift har också återbetalats. Enligt 22 § förvaltningslagen framgår att ett beslut får överklagas av den som beslutet

angår, om det har gått honom emot. Eftersom Radiotjänst ändrat tidigare fattat beslut om avgiftsskyldighet, kan inte förvaltningsrätten i Luleå pröva frågan om avgiftsskyldighet.

Handläggningen

Enligt 4 § andra stycket förvaltningslagen ska frågor från enskilda besvaras så snart som möjligt. Handläggarna som svarat på J.L:s e-brev 2011-02-28 och 2011-03-04 uppfattade att de besvarat frågan om ärendet överlämnats till förvaltningsrätten genom att meddela att tidigare beslut om avgiftsskyldighet ändrats och att inbetald avgift återbetalats. Eftersom svaren kunnat skrivas tydligare i denna fråga har Radiotjänst påmint medarbetarna om vikten av att besvara frågor på ett tydligt sätt.

M.S. kommenterade remissvaret.

I ett beslut den 16 mars 2012 anförde *JO Lindström* följande.

Rättslig reglering

Enligt 15 § lagen (1989:41) om finansiering av radio och TV i allmänhetens tjänst ska Radiotjänst ompröva beslut om avgiftsskyldighet och om påförande av avgifter enligt lagen om den som beslutet rör begär det eller skäl annars föreligger. Radiotjänsts beslut i ärenden om omprövning får enligt 21 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I övrigt får Radiotjänsts beslut inte överklagas.

Grundläggande bestämmelser om överklagande av beslut och förvaltningsmyndigheters hantering av överklagande finns i förvaltningslagen (1986:223), FL. I 22 § föreskrivs att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Av 23 § andra stycket framgår att en skrivelse med överklagande ska ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Enligt 24 § första stycket prövar den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, ska myndigheten som huvudregel avvisa den. Om skrivelsen inte avvisas enligt 24 §, ska enligt 25 § den myndighet som har meddelat beslutet överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som ska pröva överklagandet. Överlämnandet ska ske utan dröjsmål och handläggningstiden bör inte överstiga en vecka (se t.ex. JO 2002/03 s. 424).

I 27 § FL stadgas att om en myndighet finner att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning ska myndigheten ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Skyldigheten gäller som huvudregel även om beslutet överklagas. Om myndigheten vid omprövning själv ändrar beslutet såsom klaganden begär, förfaller överklagandet (28 § första stycket FL). I så fall tillämpas inte reglerna i 24 och 25 §§ FL. Ändrar myndigheten däremot beslutet på annat sätt än klaganden begär, ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte avvisning ska ske på grund av att skrivelsen med överklagandet har kommit in för sent (28 § andra stycket FL).

Bedömning

Den 31 januari 2011 beslutade Radiotjänst att J.L. skulle betala 1 038 kr i radio- och tv-avgift. J.L. överklagade detta beslut och yrkade att det skulle upphävas. Dessutom yrkade hon dels ränta på vad hon hade betalat, dels att förvaltningsrätten skulle ålägga Radiotjänst att ändra sina rutiner i vissa avseenden. Den 24 februari 2011 omprövade Radiotjänst beslutet av den 31 januari. Radiotjänst upphävde beslutet att J.L. skulle betala radio- och tv-avgift. I beslutet förklarade Radiotjänst också att bolaget inte skulle betala ränta till J.L. Överklagandet överlämnades inte till domstol.

Av utredningen framgår att Radiotjänst grundade sitt ställningstagande att inte överlämna överklagandet till domstol på att myndigheten i fråga om avgiftsskyldigheten hade ändrat sitt beslut såsom J.L. hade begärt samt att övriga av henne i överklagandet framställda yrkanden inte lagligen kunde bifallas respektive inte kunde prövas av domstol.

Som framgått är Radiotjänsts uppgift enligt förvaltningslagens bestämmelser begränsad till – utanför tillämpningsområdet för omprövningsskyldigheten – att ta ställning till om ett överklagande har kommit in i rätt tid. De övriga förutsättningar som måste vara uppfyllda för att överklagandet ska kunna tas upp till prövning i sak, t.ex. att det är fråga om ett beslut som är överklagbart, prövas av den högre instansen och alltså inte av beslutsmyndigheten (se t.ex. JO 1991/92 s. 316 och Hellners och Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, 3:e uppl., s. 286). Givetvis ankommer det även uteslutande på överinstansen att pröva förutsättningarna för att i sak bifalla ett visst yrkande.

Frågan i detta ärende är om J.L:s överklagande hade förfallit enligt 28 § FL eftersom Radiotjänst i sitt omprövningsbeslut den 24 februari ändrade sitt tidigare beslut så som som J.L. hade begärt. Till följd av omprövningen upphävde Radiotjänst beslutet om avgift. Eftersom J.L. i sitt överklagande framställde ytterligare yrkanden – som inte tillgodosågs genom Radiotjänsts omprövningsbeslut – innebär Radiotjänsts beslut emellertid inte att överklagandet förföll enligt 28 § FL. Att Radiotjänst ansåg att dessa yrkanden inte lagligen kunde bifallas respektive inte kunde prövas av domstol är utan betydelse.

Det sagda innebär att Radiotjänst efter sitt omprövningsbeslut borde ha tagit ställning till om J.L:s överklagande hade kommit in i rätt tid och om så var fallet utan dröjsmål ha överlämnat det till förvaltningsrätten.

Av utredningen framgår också att Radiotjänst i samband med sitt beslut den 24 februari inte underrättade J.L. om att hennes överklagande enligt Radiotjänsts uppfattning hade förfallit. En sådan upplysning borde Radiotjänst ha tagit in i beslutet (se prop. 1985/86:80 s. 80).

För sin bristfälliga handläggning av J.L:s överklagande i nu angivna hänseenden förtjänar Radiotjänst kritik.

Vad som i övrigt kommit fram föranleder inte något uttalande från min sida annat än att jag vill nämna att JO inte är behörig att pröva anspråk på skadestånd.

Allvarlig kritik mot Transportstyrelsen för dess handläggning av ett ärende om körkortsingripande

(Dnr 3507-2011)

Anmälan

Läkaren B.L. framförde i en anmälan, som kom in den 5 juli 2011, klagomål mot Transportstyrelsen. Klagomålen gällde främst långsam och passiv handläggning av ett ärende om körkortsingripande.

Utredning

Transportstyrelsens akt i ärende TSTRKK 2010/595254 begärdes in och granskades.

Transportstyrelsen anmodades därefter att lämna upplysningar om handläggningen av ärendet och om huruvida det i ärendet gjorts några överväganden att, med stöd av 5 kap. 5 § körkortslagen (1998:488), tills vidare återkalla körkortshavarens körkort i avvaktan på ett slutligt avgörande av återkallelsefrågan. I sitt remissvar anförde Transportstyrelsen i huvudsak följande.

Utredning

2010

Den 11 juni inkommer anmälan från läkare beträffande den aktuella körkortshavaren (G.S.).

Den 17 september remitteras ärendet till konsultläkare.

Den 21 september inkommer yttrande från konsultläkaren. I yttrandet anfördes att G.S. har sådan nedsättning av centrala funktioner att han inte uppfyller de medicinska kraven för körkortsinnehav enligt 10 kap. i TSFS 2010:125.

Den 12 oktober skickas en underrättelse (kommunicering) till G.S. att körkortsingripande övervägs – återkallelse på grund av sjukdom – för yttrande senast den 26 oktober.

Med utgångspunkt i G.S:s svar skickas den 8 november en begäran till anmälare läkare att komplettera med det MMT-underlag (Mini Mental Test) som finns.

Den 23 december inkommer begärda handlingar.

Ny remiss till konsultläkaren skickas den 28 december. I svar samma dag vidhåller konsultläkaren sin tidigare bedömning.

Den 29 december skickas en ny underrättelse till G.S.

2011

Den 12 januari inkommer yttrande från G.S. som begär att Transportstyrelsen avvaktar med beslut med hänvisning till att han ska genomgå en CT-scanning (datortomografi) av skallen.

I meddelande till G.S. den 3 februari ges han tillfälle att inkomma med komplettering senast den 31 mars.

Den 16 maj inkommer intyg utfärdat av ögonläkare (B.L.). Av intyget framgår att G.S. inte uppfyller gällande medicinska krav för körkortsinnehav.

Den 25 maj remitteras ärendet till konsultläkare som anför att G.S:s körkort snarast bör återkallas.

Den 27 maj ges G.S. tillfälle att yttra sig senast den 17 juni.

Den 1 juni tar G.S:s hustru telefonkontakt med handläggaren och begär att Transportstyrelsen ska begära läkarintyg från "Capio", dvs. den läkarmottagning varifrån det första intyget kom.

G.S:s begäran föranleder ingen åtgärd och ytterligare svar inkommer inte.

Den 23 juni återkallas körkortet. Beslutet har inte vunnit laga kraft på grund av delgivningsproblem.

Yttrande

Frågan om återkallelse tills vidare

Utredningen ger vid handen att frågan om återkallelse tills vidare inte övervägdes.

Transportstyrelsens bedömning

Prövningen av medicinska förhållanden är allmänt sett – och oavsett om det gäller ansöknings- eller återkallelseärenden – resurskrävande och innehåller materiellt sett svåra bedömningar. I den situation som förelåg efter övertagandet av körkortsuppgifterna från länsstyrelserna har myndigheten prioriterat ansökningsärenden i förhållande till återkallelseärenden.

När det gäller handläggningstiden konstateras återkommande fördröjningar i att driva ärendet framåt men det är särskilt två moment som enligt styrelsens mening inte hanterats tillfredsställande. Det första är tidsutdräkten mellan anmälan den 11 juni 2010 och den tidpunkt – den 17 september – då ärendets egentliga handläggning påbörjades. Det andra momentet är passiviteten efter det att tiden för komplettering – den 31 mars 2011 – passerats. Transportstyrelsen har inga andra förklaringar än de generella problem som myndigheten drabbades av i samband med överföringen av uppgifterna från länsstyrelserna. Slutsatsen är dock att myndigheten inte levt upp till förvaltningslagens krav på handläggningen av ärenden. Transportstyrelsen har nu i de interna rutinerna understrukt behovet av att anmälningar från läkare behandlas skyndsamt.

De materiella svårigheter som ofta finns i bedömningen av medicinska förhållanden innebär att körkortsmyndigheten (tidigare länsstyrelserna och numera Transportstyrelsen) lägger ribban högt för att återkalla ett körkort tills vidare. Det är inte ovanligt med kompletterande underlag som motsäger, eller i vart fall inger tveksamheter till, ett ursprungligt intyg. Det är inte heller ovanligt med medicinska förhållanden som utvecklas till det bättre och till en, slutligt, acceptabel nivå för fortsatt innehav. Sammantaget är det därför förhållandevis ovanligt med återkallelse tills vidare i medicinska ärenden. Härav följer naturligtvis inte att den möjligheten ska bortses från i det enskilda fallet. I detta fall borde frågan ha övervägts redan under hösten 2010 och i vart fall efter konsultläkarens bedömning den 28 december 2010. De då kända förhållandena talade med styrka för en slutlig återkallelse.

B.L. bereddes tillfälle att kommentera Transportstyrelsens remissvar.

I ett beslut den 21 december 2011 anförde *JO Lindström* följande.

Rättslig reglering

Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort, ska läkaren enligt 10 kap. 2 § körkortslagen anmäla det till Transportstyrelsen. Innan anmälan görs ska läkaren underrätta körkortshavaren. Anmälan behöver inte göras om det finns

anledning att anta att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon.

Ett körkort ska enligt 5 kap. 3 § 7 körkortslagen återkallas om körkortshavarens förutsättningar för rätt att köra ett körkortspliktigt fordon är så väsentligt begränsade genom sjukdom, skada eller dylikt att han från trafiksäkerhetssynpunkt inte längre bör ha körkort. Vid bedömningen av de medicinska kraven enligt denna punkt i bestämmelsen tillämpas Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2010:125) om medicinska krav för innehav av körkort m.m.

Enligt 5 kap. 5 § körkortslagen ska ett körkort återkallas tills vidare i avvaktan på slutligt avgörande av återkallelsefrågan om det på sannolika skäl kan antas att körkortet kommer att återkallas slutligt.

Av 5 kap. 2 § första stycket körkortsförordningen (1998:980) framgår att Transportstyrelsen, om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att inneha körkort, skyndsamt ska utreda dennes lämplighet.

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223) ska varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Bedömning

I 7 § förvaltningslagen föreskrivs att ett ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Bestämmelsen har tillkommit både av hänsyn till myndigheterna och till den enskilde. Den som får vänta länge på ett betydelsefullt beslut kan förorsakas otrygghet och lidande, kanske också ekonomiska förluster. När det gäller körkortsingripanden finns en särskild reglering i 5 kap. 2 § körkortsförordningen. Regeringen har i den bestämmelsen ålagt Transportstyrelsen att *skyndsamt* göra en utredning när det finns anledning att anta att en körkortsinnehavare inte uppfyller förutsättningarna för att inneha körkort. Bestämmelsen innebär att Transportstyrelsen ska verkställa utredningen och självfallet också i övrigt handlägga ärendet med förtur. Motivet härtill torde vara att det av trafiksäkerhetsskäl är angeläget att ett ingripande sker snabbt när myndigheterna får en indikation på att körkortshavaren inte längre är lämplig att inneha ett körkort.

Det nu aktuella ärendet inleddes hos Transportstyrelsen genom att en distriktsläkare i juni 2010 anmälde att körkortshavaren inte bedömdes lämplig att inneha körkort. Av anmälan framgick att körkortshavaren sannolikt fortfarande körde bil. Det dröjde dock fram till den 17 september 2010 innan Transportstyrelsen vidtog några faktiska handläggningsåtgärder i ärendet. Mot bakgrund av det skyndsamhetskrav som gäller för handläggningen av sådana ärenden är detta dröjsmål anmärkningsvärt.

Utredningen utvisar vidare att Transportstyrelsens konsultläkare i september 2010 yttrade att körkortshavaren hade sådan nedsättning av centrala funktioner att han inte uppfyllde de medicinska kraven för körkortsinnehav. Enligt min mening borde Transportstyrelsen redan efter detta yttrande ha övervägt

att med stöd av 5 kap. 5 § körkortslagen återkalla körkortet tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande. Så skedde emellertid inte. Transportstyrelsen beredde körkortshavaren tillfälle att yttra sig och inhämtade sedan på körkortshavarens begäran viss utredning. Denna utredning remitterades till konsultläkaren som den 28 december 2010 vidhöll att körkortet borde återkallas. I detta skede kan det hävdas att ärendet var klart för slutligt avgörande. I varje fall fanns det underlag för att fatta ett beslut om återkallelse tills vidare enligt 5 kap. 5 § körkortslagen.

Handläggningen av ärendet fortsatte emellertid utan att något beslut fattades. Transportstyrelsen gav ännu en gång körkortshavaren tillfälle att yttra sig. Sedan anstånd meddelats körkortshavaren fram till den 31 mars 2011 vidtogs inga åtgärder i ärendet förrän B.L:s anmälan kom in i maj 2011. Av B.L:s anmälan framgick att körkortshavaren angett att han fortfarande körde bil. Även B.L:s anmälan remitterades till konsultläkaren som nu för tredje gången uttalade att körkortet borde återkallas. Efter ytterligare en kommunikation med körkortshavaren fattade Transportstyrelsen beslut om återkallelse den 20 juni 2011. Transportstyrelsen har i denna del vidgått att det uppehåll i handläggningen som varade från den 31 mars till den 25 maj 2011 inte var förenligt med förvaltningslagens krav på handläggning av ärenden. Jag delar denna uppfattning.

Sammanfattningsvis kan således konstateras att det dröjde mer än ett år från det att Transportstyrelsen fick in den första anmälan beträffande körkortshavarens lämplighet till det att körkortet återkallades. Handläggningen har präglats av passivitet och obeslutsamhet. Jag ifrågasätter inte vad Transportstyrelsen uppgett om att det ofta förekommer materiella svårigheter i bedömningen av medicinska förhållanden men det faktum att ett ärende innefattar svåra bedömningar får inte leda till att handläggningen drar ut på tiden så som skett i detta fall. Transportstyrelsen förtjänar därför allvarlig kritik för sin handläggning av ärendet.

Jag noterar att Transportstyrelsen i sina interna rutiner nu understrukit behovet av att anmälningar från läkare behandlas skyndsamt. Eftersom kravet på skyndsamhet står inskrivet i 5 kap. 2 § körkortsförordningen borde det redan ha varit känt för Transportstyrelsens personal.

Allvarlig kritik mot Transportstyrelsen för handläggningstiden i ett ärende om körkortsingripande

(Dnr 4627-2011)

Anmälan

M.L. framförde, som ombud för A.B., klagomål mot Transportstyrelsen för handläggningstiden i ett ärende om körkortsingripande. Han uppgav att A.B. hade gjort sig skyldig till rattfylleri den 11 januari 2010 och erkänt brottet genom att godkänna ett strafföreläggande samt att Transportstyrelsen först den 27 juli 2011 hade återkallat A.B:s körkort och bestämt spärrtiden till tolv månader.

Utredning

Handlingarna i Transportstyrelsens ärende TSTRKK 2010/36440 begärdes in och granskades. Därefter remitterades ärendet till Transportstyrelsen för upplysningar och yttrande över handläggningstiden i ärendet. I sitt remissvar anförde Transportstyrelsen (generaldirektören Staffan Widlert) följande.

Upplysningar om handläggningen av ärendet

Om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att inneha körkort ska Transportstyrelsen, enligt 5 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980), skyndsamt utreda dennes lämplighet. Transportstyrelsens tillgång till brottsbelastningsuppgifter regleras i 5 kap. förordningen (2001:650) om vägtrafikregister. Motorn i systemet är Rikspolisstyrelsens skyldighet att underrätta Transportstyrelsen om brott som sägs i 2 §. Uppgifterna sammanställs med aktuell körkortsinformation i ett så kallat registerblad enligt 6 §. Ett registerblad aktualiserar således frågan om ett körkortsingripande.

Allmänt kan sägas att hanteringen av körkortsärenden och handlingar i dessa sker helt digitalt. Det förekommer således inga pappersakter och i den mån fysiska handlingar kommer in till körkortsverksamheten registreras och skannas dessa. De läggs sedan in i systemet antingen automatiskt eller av en registrator. Fördelningen av ärenden sker genom att de styrs till olika ärendeköer i ärendehanteringssystemet där utredare eller handläggare hämtar upp ärenden utifrån sin behörighet att handlägga. Det är även möjligt att manuellt fördela och styra om ärenden.

Den 30 april 2010 godkände A.B. ett strafföreläggande avseende drograttfylleri den 11 januari 2010. Den 6 maj 2010 mottog Transportstyrelsen en underrättelse om föreläggandet och ett registerblad framställdes. Handlingen registrerades den 7 maj 2010 på körkortsärende TSTRKK 2010/36440.

Ärendet tilldelas utredare den 8 juni 2011 och den 16 juni skickades en underrättelse till A.B. om att körkortsingripande övervägdes. A.B. begärde anstånd vid två tillfällen och inkom slutligen med yttrande den 13 juli 2011. Den 27 juli meddelades beslut om återkallelse av körkortet. Beslutet överklagades den 2 september och överlämnades till förvaltningsrätten i Malmö den 7 september.

När det gäller handläggningstiden – räknat från framställningen av registerbladet till återkallelsebeslutet – ligger den i nivå med en stor mängd ärenden av motsvarande slag. Handläggningstiderna är för långa men arbetet med att komma i balans och minska ärendeköerna från enhetens uppstart 2010 är inte avslutat. Körkortsenheten gör med anledning av detta riktade insatser för att korta handläggningstiderna. Enheten har sedan våren 2011 ett samarbete med Rikspolisstyrelsen i syfte att snabbare fånga upp underrättelser om förare som agerat särskilt trafikfarligt. Dessutom pågår fortlöpande förbättringar av ärendehanteringssystemet. Arbeta pågår också med att effektivisera enhetens arbets sätt och en översyn och uppdatering har gjorts av samtliga enhetens arbetsrutiner.

Transportstyrelsens bedömning

Handläggningen av A.B:s körkortsärende har varit bristfällig och Transportstyrelsen beklagar detta. Underrättelsen om det brott A.B. gjort sig skyldig till har legat hos Transportstyrelsen under lång tid utan att någon åtgärd vidtagits. Detta står inte i överensstämmelse med förvaltningslagens krav på handläggning, eller vad som sägs i körkortslagstiftningen, och är därför otillfredsställande. Arbeta pågår dock med att effektivisera verksamheten och korta handläggningstiderna.

M.L. bereddes tillfälle att yttra sig över Transportstyrelsens remissvar.

I ett beslut den 21 december 2011 anförde *JO Lindström* följande.

Bedömning

I 7 § förvaltningslagen (1986:223) föreskrivs att ett ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Bestämmelsen har tillkommit både av hänsyn till myndigheterna och till den enskilde. Den som får vänta länge på ett betydelsefullt beslut kan förorsakas otrygghet och lidande, kanske också ekonomiska förluster. När det gäller körkortsingripanden finns en särskild reglering i 5 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980). Regeringen har i den bestämmelsen ålagt Transportstyrelsen att *skyndsamt* göra en utredning när det finns anledning att anta att en körkortsinnehavare inte uppfyller förutsättningarna för att inneha körkort. Bestämmelsen innebär att Transportstyrelsen ska verkställa utredningen och självfallet också i övrigt handlägga ärendet med förtur. Motivet härtill torde vara att det av trafiksäkerhetsskäl är angeläget att ett ingripande sker snabbt när myndigheterna får en indikation på att körkortshavaren inte längre är lämplig att inneha ett körkort.

Den 6 maj 2010 fick Transportstyrelsen besked om att A.B. godkänt ett strafföreläggande för rattfylleri. Enligt 5 kap. 3 § körkortslagen (1998:488) skulle hans körkort därför återkallas om det inte fanns synnerliga skäl för en annan bedömning (5 kap. 10 § 2 st. körkortslagen). I stället för att handlägga ärendet skyndsamt dröjde Transportstyrelsen mer än tretton månader, till den 16 juni 2011, innan man började handlägga ärendet genom att ge A.B. möjlighet att yttra sig. Efter ytterligare drygt en månad återkallade Transportstyrelsen A.B:s körkort.

Transportstyrelsen är i sitt remissvar inne på den omorganisation som skedde den 1 januari 2010, då Transportstyrelsen tog över länsstyrelsernas uppgifter inom körkortsområdet. Jag är väl medveten om att denna omorganisation precis som andra liknande förändringar medförde problem. Men omorganisationen kan under inga förhållanden åberopas som ursäkt för den långsamhet som präglat handläggningen i det nu aktuella fallet. När underrättelsen om det godkända strafföreläggandet kom in den 6 maj 2010 ålåg det Transportstyrelsen att skyndsamt påbörja handläggningen genom att ge A.B. tillfälle att yttra sig. Att vänta med den åtgärden i över ett år strider både mot skyndsamhetsregeln i körkortsförordningen och mot de allmänna kraven på handläggning i 7 § förvaltningslagen. Transportstyrelsen har i sitt remissvar vidgått att handläggningen varit bristfällig och jag kan inte annat än instämma i det omdömet. Transportstyrelsen förtjänar allvarlig kritik för sin handläggning.